

”ויעש כן אהרון” (ח,ג)

אומר רש”י על הפסוק ’מגיד שבחו שלא שינה’, מה הכוונה שלא שינה? מה הוא לא שינה? כתוב שאהרון הכהן היה משכין שלום בעם ישראל, וידוע שמותר לשקר בשביל השלום, אומרת התורה שכשאהרון הכהן הדליק את המנורה, הוא עשה כזה אור ליהודים, שהם השלימו כבר מעצמם אחד עם השני, והוא לא היה צריך לשנות מהאמת כדי שישלימו, וזה מה שרש”י אומר ’מגיד שבחו שלא שינה’.

ר יהושע מאוסטרובה

א נקודל'ה

”ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו” (י,ז)

מי שמבקש להוכיח את העם צריך לדבר אליהם בשפה יפה ובדרכי נועם, וזה 'ובהקהיל את העם תתקעו' - מלשון תקיעת כף באהבה ורעות, 'ולא תריעו' - שלא תתייחסו אליהם כרעים וחטאים חלילה, כי אז לא ישמעו לכל דברי המוסר.

מגדנות לחזקיהו

”והמן כזרע גד הוא” (יא,ז)

הגמרא אומרת ביומא 'גד' - שהיה מגיד להם לישראל, מה שבחורין ובסדקין, והגמ' מסבירה כיצד: שנים שבאו לפני משה לדין, אמר להם לבוקר משפט, שואל ה'חתם סופר' לכאורה, ידוע מאמר חז”ל, שתורה לא בשמים, ואיך חתך משה את הדין על פי המן? והוא עונה שבאמת פסק דינו של משה, היה על פי ההלכה, אבל אם היה אחד שערער על פסק דינו, אז הוא נוכח על ידי המן, שהצדק עם משה רבינו.

חתם סופר

”לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקָּרִיב אֶת־קִרְבִּן יְהוָה בְּמַעֲדוֹ” (ט,ז)

עצם השאלה "למה נגרע" מראה שהם עדיין לא הגיעו לדרגת ענווה ורק בשביל זה הם נדחו לפסח שני.

מקור ברוך

הגיליון לזכות ולבריאאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

”ואם באחת יתקעו ונועדו אליך הנשיאים ראשי אלפי ישראל” (י,ד)

לכאורה, מובן שבכדי לאסוף את כל עדת בני ישראל היה צורך לתקוע בחצוצרות, כי הרי אין אפשרות שישלחו שליחים לשישים ריבוא אנשים להזמין כל אחד, אך לשם מה הוצרכו לתקוע בחצוצרות בכדי להזמין את הנשיאים, וכי טירחה רבה היא לזמן שנים עשר איש למקום אחד? אלא עונה הרלב”ג שזה היה כדי לא לעורר קנאה בין הנשיאים, כי אילו היו קוראים לכל אחד בנפרד, היה מקום שיקנא נשיא אחד בחבירו שנקרא מוקדם יותר ובזה נראה כאילו מחשיבים אותו יותר. לפיכך השתמשו בחצוצרות שעל ידיהם הוזמנו כל הנשיאים בבת אחת.

הרלב”ג

”בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה” (ח,ב)

כשיהודי רוצה להעלות את עצמו ברוחניות, צריך הוא להתחבר אל הצדיק, כשרוצים "בהעלותך את הנרות" – נר ה' נשמת אדם" אזי "אל מול פני המנורה" - צריך ללכת לצדיק שהוא פני המנורה – פני הדור ומאיר את הדור.

ר' מ"מ מרימינוב

”ויקרא שם המקום קברות התאוה כי שם קברו את העם המתאווים” (יא,לד)

בפסוק כתוב שקברו שם את כל 'העם התאווים', א”כ למה המקום נקרא "קברות התאוה" ולא "קברות המתאווים", אלא היות וכולם ראו את עונשם של אלו שנקברו שם, זה גרם להם לקבור את התאוה שלהם עצמם, ולכן כתוב "קברות התאוה"

בינה לעתים

”כן עשה את המנורה” (ח,ד)

אומר רש”י "מי שעשאה", מה הכוונה בדברי רש”י? מי עשה את המנורה? אהרון? משה? אלא אומר הדברי יחזקאל שכדי להראות שלא רק אהרן או משה עשו את זה אלא כל יהודי מסוגל להגיע לדרגה הזאת שיעשה את המנורה.

דברי יחזקאל

"ויחר אף ה' מאד ובעיני משה רע" (יא,י)

מפרש ה"אמרי חיים" כך: 'ובעיני משה רע' – משה היה לו רע בזה שהקב"ה "ויחר אף ה'" למשה היה רע שהקב"ה כועס.

אמרי חיים**"שטו העם ולקטו" (יא,ח)**

אמר פעם ר' מ"מ מרימינוב, אין שטות יותר גדולה מבן אדם שמתנייג מאד לפרנסתו, כי הפרנסה מאת השם הוא, וזה גם מה שמרומז בפסוק 'שטו' מלשון 'שטות' והסיבה היא כי "לקטו", כי התייגעו ללקוט.

ר' מ"מ מרימינוב**"ויקם העם כל היום ההוא וכל הלילה וכל יום המחרת ויאספו את השליו, הממעית אסף עשה חמרים" (א, לב)**

יש להקשות, למה אספו דווקא עשרה חומרים ולא יותר או פחות. ואפשר לבאר, על פי דברי הגמ' במסכ' פסחים, שמהלך אדם בינוני הוא עשר פרסאות ביום. וכן על פי דברי הגמרא בברכות, שמחנה ישראל היה ג' פרסאות על ג' פרסאות. ולפי זה הכל מובן, שהרי המן היה סביבות המחנה, וא"כ "הממעית" היה זה שהתגורר באמצע המחנה, והיה לו ללכת שלוש פרסאות בכל פעם, פרסה וחצי בהליכתו ופרסה וחצי בחזרתו. וכתוב כאן שאספו "כל היום ההוא וכל הלילה וכל יום המחרת", שהם שלושה ימים, יוצא שהיה אפשר ללכת שלושים פרסאות באותו הזמן, מפני שמהלך אדם בינוני ביום הוא עשר פרסאות. ולכן "הממעית אסף עשרה חומרים", כי הוא היה יכול ללכת עשר פעמים, כשבכל פעם הלך שלוש פרסאות, מתוך השלושים הנ"ל, ואסף חומר אחד, ובסך הכל היה לו עשר חומרים. אבל "המרבה" היה זה שגר בקצה המחנה, שלא נזקק להרבה זמן בהליכתו, והיה יכול ללכת הרבה יותר.

מבחר הפנינים

שאל הרה"ק רבי יעקב אריה מראדזמין זי"ע, כיצד יכול היה משה רבינו להיות שפל בעיניו, אחרי שראה שדווקא הוא נבחר לדבר עם הקב"ה? ותירץ, שמשה רבינו דימה בנפשו שזכה לכל ההשגות ומצא חן בעיניו יתברך, לא בגלל מעלותיו וגדלותו, אלא אדרבה מחמת שהוא אין ואפס, כי יזחי אלוקים רוח נשברה' (תהלים נא, יט) והקב"ה מחבב להשתמש בכלים שבורים.

"והאיש משה עניו מאד מכל האדם" (יב,ג)

למה התורה כותבת את הפסוק הזה דווקא במעשה של מרים? מה השייכות של זה לפה? אומר הרוזינר שהרי משה רבינו היה מלך וכתוב ש"מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול", אז מה הוא יעשה עם מרים? לכן כותבת התורה דווקא פה שמשה היה עניו, וכזה עניו גדול שהוא החזיק מעצמו מלך, וממילא זה מנקה את חטאה של מרים.

הרוזינר**א זיס ווארט**

"זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם את הקשאים ואת האבטחים ואת החציר ואת הבצלים ואת השומים" (יא,ה)
 כתוב במדרש שבמן היה כל מיני טעמים, והיה כל אחד מישראל טועם כל מה שהיה רוצה. שאל פעם הרה"ק החידושי הרי"ם זי"ע, במה קיימו ישראל במדבר את מצות גמילות חסדים אם כל אחד קיבל את כל מזונותיו מדי בוקר? ותירץ, שהעשיר היה מלמד את העני את טעמים של המאכלים הטובים שהעני מעולם לא הכיר, כדי שגם הוא ידע לחשוב עליהם ולטעום טעמים באכילת המן.
ליקוטי הרי"ם

"וכל ביתי נאמן הוא" (יב,ז)

משה רבינו היה בכל מקום עם הקב"ה, והיה יכול לקחת את כל הדרגות, ואת כל ההשגות, אבל אם כל זאת משה רבינו לא לקח לעצמו כלום, אלא רק מה שהקב"ה נתן דו, זה מה שמעיד הכתוב, "וכל ביתי" – גם בתוך ביתי "נאמן הוא" - ולא לקח כלום אלא מה שהקב"ה נתן לו.

הרב מוורקא**"למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במעדו" (ט,ז)**

מה הכוונה "במעדו"? לכאורה המילה מיותרת? אלא כל יהודי שעושה מצווה, הוא חלק מכלל ישראל ולכן כולם חלק במצווה שלו, הם באו ואמרו שבחג פסח הראשון כשכולם הקריבו קרבן פסח, הם לא הרגישו חלק מזה, אז ענה להם משה שבגלל שאתם מקבלים הזדמנות של פסח שני, אזי בפסח ראשון לא החשיבו אתכם בתוך כלל ישראל

דברי חיים

"ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה" (יב, יג)

לכאורה מדוע משה רבינו צעק בתפילתו? אלא משה נהג בחכמה וחשב: אם אאריך בתפילה, יאמרו עם ישראל שעל אחותו מרבה בתפילה, אבל בשבילנו אינו מאריך (כמו שפירש רש"י), ואם אקצר בתפילה אז מרים תחשוב שבגלל שאני נוגע בדבר שהיא דיברה עלי לשון הרע לכן אני מקצר. מה עשה משה? צעק כדי להראות למרים שכואב לו עליה ומתפלל עבורה, ומצד שני קיצר במילים (אל נא רפא נא לה) בכדי שלא תהיה עליו תרעומת העם מדוע עלינו הוא לא מאריך בתפילה.

אלשיך

"וביום הקים את המשכן כפה הענן את המשכן לאהל העדת ובערב יהיה על המשכן כמראה אש עד בקר" (ט, טו)

ידוע שכאשר האדם משתעבד לה' יתברך הוא נעשה משכן לשכינה ככתוב 'ושכנתי בתוכם'. מרמז כאן הפסוק ש'וביום הקים את המשכן' - בזמן שעבודת ה' יתברך נעשית לאור היום לפני אנשים אחרים, עדיף שיכסה 'הענן את המשכן' - שתהיה עבודתו באתכסיה ובהצנע, אבל 'ובערב' כשאין בני אדם רואים, 'יהיה על המשכן כמראה אש עד בקר' - אז צריכה להיות העבודה בהתלהבות גדולה 'כמראה אש'.

קב ונקי

"האנכי הרייתי את כל העם הזה אם אנכי ילדתיהו כי תאמר אלי שאהו בחיקך כאשר ישא האמן את הינק" (יא, יב)

אמר משה רבינו ע"ה אל הקדוש ברוך הוא, בתור המלצה על ישראל, כלומר עלי, יען אינני באמת אביהם, לא מוטל עלי החוב, לסבול מהם בשעה שהם חוטאים, אבל אתה בתור אבא, צריך אתה לרחם, גם על בנים, הרעים והחטאים.

הקדוש ר' בונים מפשיסחא זצ"ל

וראיתי עוד פירוש מהספורנו על הפסוק שהנה האבה יכול תמיד להנהיג את בניו, גם אם הם חלוקים בדעות, כי כולם בטוחים, שעושה הכל לטובתם, אבל אנכי רק כאומן ובני ישראל, חושדים בי, שאינני עושה הכל לטובתם.

ספורנו**"זכרנו את הדגה" (יא, ה)**

זכרנו את הדגה - כך הוא דרך של מבקשי עלילות, את הדגה אשר אכלו - זכרו, אבל את כל העינויים הקשים, אשר עינו אותם המצרים, זאת שכחו.

כפלים לתושיה

"ואם באחת יתקעו ונועדו אליך הנשיאים" (י, ד)

'אם באחת', אם רוצים שתשרור אחדות אצל העם, אז קודם לכל 'ונועדו אליך הנשיאים' - תחילה שיתאחדו הנשיאים עצמם, וזה יגרור שגם תהיה אחדות בקרב כלל ישראל.

עוללות אפרים

"ויאסף משה אל המחנה" (יא, ל)

בשעה שמשה רבינו חש שפורענות מתרגשת ובאה על ישראל, העונש הכבד בקברות התאוה, נטל את אוהלו, שהיה מחוץ למחנה, ונטה אותו "אל המחנה". אם באה פורענות על בני ישראל, רצונו להיות עמם ובתוכם.

ליקוטים חדשים

"וזה מעשה המנורה"

כתוב שמשה רבינו התקשה במעשה המנורה, ובפרשת תרומה אומר רש"י שהקב"ה אמר למשה "השלך את הככר לאור והיא נעשית מאליה", אומר הדברי ישראל ממודז'יץ שזה בא ללמדנו יסוד לחיים שאם יש ליהודי בעיה בפרנסה או כל צרה אחרת שהוא - אומר הקב"ה "השלך לאור" - תזרוק את זה לאש להקב"ה - לאור פני מלך חיים - "והיא נעשית מאליה" - והוא כבר יפתור לך את זה ככתוב "השלך על וכו'".

דברי ישראל

ושמעתי רמז יפה ששלושת הדברים שמשה נתקשה בהם רמוזים בשם "משה": מ'נורה, ש'קל, ה'חודש.

"והאספסוף אשר בקרב" (יא, ד)

אמר פעם ר' אייזל חריף: ה"אספסוף" אלו בעלי אסיפות. טיפוס של עסקנים, שכל פעולותיהם וכוחם אינו אלא באסיפות. מכנסים כינוסים ומושיבים ישיבות...

ר' אייזל חריף

"ויעש כן אהרון" (ח,ג)

מפרש רש"י על הפסוק **"מגיד שבחו שלא שינה"** מה הכוונה שלא שינה ? לא שינה ממה? וראיתי כמה תירושים על העניין הזה :

כתוב בבראשית בבריאת העולם **"ויאמר אלוקים יהי אור"** בכל דבר שהקב"ה ברא כתוב בסוף **"ויהי כן"** אבל באור לא כתוב **"ויהי כן"** ואומר המדרש על זה שהקב"ה לקח את האור וגנזו לצדיקים לעתיד לבוא, אומרת התורה כאן **"ויעש כן אהרון"** - שהדליק את האור האמיתי וזהו **"ויעש כן"** - במקום ה**"ויהי כן"** של בריאת העולם, **"שלא שינה"** - מאותו אור הגנוז שהקב"ה גנז לצדיקים.

חנוכת התורה

אהרון הכהן מרוב התלהבות היה מסוגל לשבור הכל ולהפוך את המנורה, אך אם כל זאת לא שינה כלום והתאפק וזהו שבחו.

קדושת לוי

פעמים שאדם עולה לגדולה ונכנס בו יהירות מסוימת ופתאום פחות מתאים לו לדבר עם פשוטי העם וזאת הייתה גדולתו של אהרון הכהן - **"שלא שינה"** - שלמרות שעלה לגדולה המשיך כרגיל לדבר עם כל אחד למרות המעמד החדש.

ר' מאיר מפרמישלאן

כשאדם מעונין להעביר מסר כלשהו הוא מצליח להסביר רק כ-10 אחוז מהחשיבה שלו, והאדם שהוסבר לו קולט רק כ-10 אחוז ממה שהוא שמע וכן הלאה, כאן בפרשה ה' אמר למשה שיגיד לאהרון את מצוות המנורה, ועל זה אומרת התורה **"ויעש כן אהרון"** - בדיוק כמחשבת הקב"ה - **"להגיד שבחו שלא שינה"** - ממחשבת הקב"ה עצמו.

ערבי נחל

"ובן חמישים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד"

עד גיל 50 יש מלא נסיונות אך כשמגיעים לגיל חמישים נשאר בעיקר התאוה של הכבוד, אומרת התורה **"ומבן חמישים שנה ישוב מצבא העבודה ולא"** - על להיות לא - להיות בענוה **"יעבוד עוד"** - צריך לעשות עוד הרבה עבודה.

אמרי חיים**"ויקרא את שם המקום ההוא קברות התאוה"**

הרמב"ם כותב שכשליהודי יש מחשבות רעות זה כי הוא פנוי ולא לומד תורה, וזה פירוש הפסוק **"ויקרא את שם המקום"** - כשיהודי קורא ולומד את התורה שהוא כולו שמות של המקום - הקב"ה, אזי **"קברות התאוה"** - הוא קובר את כל התאוות.

אמת ליעקב

"והאספסוף אשר בקרבו התאו תאוה...מי יאכילנו בשר...זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים"

לכאורה מה קשור הדגה במצרים לזה שהם רוצים בשר? אלא כתוב על המן שהם יכלו לטעום כל טעם שכבר טעמו בעבר אבל לא משהו שהם לא טעמו עדיין וכאן מחדש הברדיטשובר חידוש גדול - שאין טעמו של בשר כשר כטעמו של בשר לא כשר, וממילא את הדגה הם טעמו גם במצרים עם סנפיר וקשקשת אבל בשר כשר לא היה להם.

קדושת לוי

"קח את הלויים מתוך בני ישראל" (ח,ו)

האות האמצעית במילה **"ישראל"** זאת ר"ש, ריש אותיות **"שיר"** - **"קח את הלויים"** - שישירו בבית המקדש **"מתוך בני ישראל"** מתוך האות המרכזית של המילה ישראל.

צדיקים

וראיתי עוד משהו על אותו הדרך כשכותבים את המילה ישראל במילוי - הכוונה כל אות לכשעצמה - האותיות האמצעיות יוצא לויים - דהיינו כך : **יוד שין ריש אלף למד** - וזהו הכוונה **"קח את הלויים מתוך בני ישראל"** - מתוך האותיות המרכזיות המילה ישראל.

מפי השמועה

"והאספסוף אשר בקרבו התאו תאוה"

לכאורה אם הם באמת רצו לטעום את הדגה - הרי אפשר להרגיש את כל הטעמים במן ? אלא העניין הוא כפשט הפסוק **"התאו תאוה"** - הם חיפשו את התאוה - את ההרגשה של צורך למשהו טעים אבל בגלל שהמן היה מאכל קדוש הם לא יכלו להרגיש ולכן **"התאו תאוה"**.

הרב פינקוס